

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/176/2019
Identifikačné číslo spisu:	5115234992
Dátum vydania rozhodnutia:	16.01.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Emil Franciscy
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:5115234992.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Y. P., bývajúcej v E., zastúpenej JUDr. Katarínou Pialovou, advokátkou so sídlom v Žiline, Hollého č. 7, proti žalovanej U. L. bývajúcej v E., zastúpenej Advokátskou kanceláriou Mestická, Slovíková, s.r.o., so sídlom v Žiline, Hviezdoslavova č. 6, IČO: 36421910, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp.zn. 17 C 548/2015, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 26. marca 2019 sp.zn. 11 Co 138/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 21. februára 2018 sp.zn. 17 C 548/2015-217 určil, že žalobkyňa je výlučnou vlastníčkou nehnuteľnosti v katastrálnom území P., v geometrickom pláne z 1. februára 2017 vedenej ako parcela č. XXX/XX - orná pôda vo výmere XXX m² (ďalej len „sporná parcela“). Výsledkami vykonaného dokazovania mal preukázané, že žalobkyňa sa opodstatnene domáha určenia jej vlastníctva. Pokiaľ žalovaná v konaní tvrdila, že spornú parcelu drží dlhodobo dobromyseľne a nepretržite ako jej vlastníčka, súd prvej inštancie konštatoval, že nevysvetlila, na základe čoho vstúpila do držby. Sama skutočnosť, že spornú parcelu užíva, nemôže byť ešte podkladom pre záver súdu o tom, že ju nadobudla ako dobromyseľná držiteľka do vlastníctva právnym titulom vydržania (§ 134 Občianskeho zákonníka). Podľa názoru súdu prvej inštancie žalovaná nemohla nadobudnúť vlastníctvo predmetu sporu nielen preto, že nepreukázala titul svojej držby, ale aj preto, lebo spornú parcelu nemala v nepretržitej držbe po zákonom stanovenú vydržaciu dobu.

2. Proti tomuto rozsudku podala žalovaná odvolanie. Namietala, že súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil dôkazy a skutočnosti osvedčujúce vydržanie vlastníckeho práva k spornej parcele. Zotrvala na tom, že splnila všetky zákonné predpoklady nadobudnutia vlastníctva nehnuteľnosti týmto právnym titulom. Súdu prvej inštancie vytkla, že sa nijako nevyporiadal s výsledkami dokazovania, ktoré bolo

vykonané obhliadkou spornej parcely na mieste samom. Navrhla preto rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť (a vec mu vrátiť na ďalšie konanie), prípadne zmeniť (a žalobu zamietnuť).

3. Žalobkyňa označila odvolaním napadnutý rozsudok za vecne správny a odvoláciu argumentáciu žalovanej za neopodstatnenú. Navrhla rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť ako vecne správny.

4. Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 26. marca 2019 sp.zn. 11 Co 138/2018 napadnutý rozsudok potvrdil podľa § 387 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) ako vecne správny. Uviedol, že sa v plnom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie, ktorý rozhodol vecne správne a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s § 220 ods. 2 CSP. Odvolací súd v plnom rozsahu poukázal na odôvodnenie jeho rozhodnutia a obmedzil sa iba na konštatovanie správnosti dôvodov súdu prvej inštancie, ktorý podľa neho v potrebnom rozsahu uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal výsledky vykonaného dokazovania a z nich vyvodil správne a náležité odôvodnené právne závery. Pri výklade právnych predpisov sa prvoinštančný súd neodchýlil od znenia príslušných ustanovení, nepoprel ich účel, ani podstatu. Nakoľko odvolacie námietky žalovanej boli neopodstatnené, odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil.

5. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 420 písm. f/ CSP. Uviedla, že k vade zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia došlo v dôsledku nepreskúmateľnosti rozsudku odvolacieho súdu, ktorý vôbec nespomenul, že súd prvej inštancie vykonal obhliadku spornej parcely. Jeho rozhodnutie je nedostatočne odôvodnené, lebo neobsahuje vysvetlenie, k akým skutkovým zisteniam dospel na podklade obhliadkou vykonaného dokazovania. Išlo pritom o významný dôkaz, vykonanie ktorého preukázalo, že sporná parcela bola držaná oprávnene, dlhodobo a nerušene už jej právnymi predchodcami. Z týchto dôvodov navrhla dovolaním napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

6. Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že v konaní nedošlo k vade, z ktorej žalovaná vyvodzuje prípustnosť a opodstatnenosť podaného dovolania. Navrhla preto dovolanie odmietnuť.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

9. Žalovaná vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 420 písm. f/ CSP. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 42/2017, 2 Cdo 20/2017, 3 Cdo 41/2017, 4 Cdo 131/2017, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 73/2017). Dovolací súd preto v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie žalovanej, že v konaní došlo k nou tvrdenej vade zmätočnosti.

10. Zo znenia § 420 písm. f/ CSP vyplýva, že relevantná podľa tohto ustanovenia je výlučne vada: a/ ktorá je dôsledkom nesprávneho procesného postupu súdu, b/ ktorá znemožnila strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva, a zároveň c/ ktorej intenzita je taká vysoká a dôsledky ktorej z hľadiska ich dopadu na procesné oprávnenia strany také závažné, že tým dochádza (až) k porušeniu

práva na spravodlivý proces.

11. Procesným postupom v zmysle § 420 písm. f/ CSP sa v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie, vykonával dokazovanie, zohľadňoval procesné oprávnenia strán sporu, dbal o ich rovné postavenie a vytváral im procesnú možnosť na realizáciu ich procesných oprávnení v súlade so zákonom). O nesprávny procesný postup ide v prípade vedenia sporu, pri ktorom konajúci súd nerešpektuje procesné ustanovenia všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich civilné konanie. Z hľadiska uvedeného ustanovenia je relevantný len procesne nesprávny postup súdu závažnej intenzity, v dôsledku ktorého bola strane zmarená možnosť jej aktívnej účasti na konaní a prekazená realizácia jej patriacich procesných práv.

12. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

13. V danom prípade žalovaná v dovolaní namieta, že procesný postup súdov oboch inštancií má znaky vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP v dôsledku toho, že súdy rozhodli bez náležitej reakcie na jej odvoláciu námietku týkajúcu sa obhliadky spornej parcely a bez odôvodnenia záverov, ku ktorým dospeli na základe týmto dôkazom vykonaného dokazovania.

14. Zo spisu vyplýva, že súd prvej inštancie sa (avšak len vo vzťahu k náhrade trov konania) zmienil o dokazovaní vykonanom obhliadkou uskutočnenou 30. mája 2017 za účasti žalobkyne, žalovanej a ich právnych zástupcov (č.l. 122 až 126 spisu). Dovolateľka v časti IV. odvolania namietla, že súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku výsledky dokazovania vykonaného obhliadkou neuviedol a nevysvetlil, či z tohto dôkazu vôbec vychádzal a ako ho vyhodnotil. Odvolací súd - ako vyplýva z jeho rozhodnutia - vykonanie obhliadky spomenul iba pri konštatovaní obsahu podaného odvolania; vecne na argumentáciu žalovanej, ktorá sa týkala obhliadky, nereagoval.

15. Dovolací súd dáva za pravdu žalovanej, že súd prvej inštancie, pokiaľ vysvetlil výsledky rozsiahleho dokazovania vykonaného inými dôkaznými prostriedkami (listinami, svedeckými výpoveďami), mal v odôvodnení svojho rozsudku (§ 220 ods. 2 CSP) spomenúť aj to, že dokazovanie vykonal tiež obhliadkou spornej parcely a v súvislosti s tým objasniť, či obhliadka viedla k relevantným skutkovým zisteniam. Obdobne možno mať výhrady voči tomu, že odvolací súd v odôvodnení potvrdzujúceho rozsudku dostatočne konkrétne nereagoval na predmetnú odvoláciu argumentáciu žalovanej (§ 387 ods. 3 CSP). Pri vyhodnocovaní dôsledkov, ktoré mal v dovolaní namietaný postup súdov oboch inštancií na možnosť žalovanej realizovať jej procesné oprávnenia, bolo ale potrebné zohľadniť podstatu obhliadky ako osobitného dôkazného prostriedku.

16. Obhliadka predstavuje dôkazný prostriedok (§ 187 ods. 2 CSP, § 211 CSP), pri vykonávaní ktorého si súd vlastným pozorovaním vytvára priamy poznatok o predmete obhliadky. Ak ide o obhliadku nehnuteľnosti, súd pre účely prejednávania sporu obstaráva skutkové podklady o tom, o akú nehnuteľnosť ide, v akom je stave, čo sa na nej nachádza, ako je nehnuteľnosť situovaná, (vy)užívaná, udržiavaná, kadiaľ prebieha hranica medzi ňou a susediacimi nehnuteľnosťami, či a ako je v prírode vyznačená a pod. Treba zdôrazniť, že obhliadkou nehnuteľnosti sa zisťuje (môže zistiť iba) súčasný skutkový stav - skutkové okolnosti aktuálne existujúce v čase vykonania obhliadky súdom. Nie obhliadkou, ale inými dôkaznými prostriedkami, napríklad listinami a svedeckými výpoveďami [dokazovanie ktorými bolo v danom prípade vykonané (k tomu viď body 7. až 29 rozsudku súdu prvej inštancie)] súd v civilnom sporom konaní zisťuje, kedy v minulosti, kto, za akých niekdajších skutkových alebo právnych

okolností, po akú dobu a na podklade ktorého právneho dôvodu (titulu) užíval obhliadanú nehnuteľnosť, ako aj to, či a kým, kedy a z akého dôvodu bol prípadne v užívaní nehnuteľnosti rušený.

17. Vychádzajúc z uvedenej všeobecnej charakteristiky obhliadky dospel dovolací súd k záveru, že skutkové okolnosti, ktoré mohli byť zistené obhliadkou spornej parcely, neboli spôsobilé ovplyvniť prijatie - pre rozhodnutie podstatného - právneho záveru súdov, podľa ktorého žalovaná nepreukázala, že v minulosti jej právni predchodcovia (ona osobne) vstúpili do dobromyseľnej držby spornej parcely a držali ju nerušene a nepretržite po zákonom stanovenú dobu. Dovolací súd pripomína, že jeho rozhodovacia prax (viď primerane druhú vetu stanoviska R 2/2016) sa ustálila na názore, podľa ktorého o vadu zmätočnosti uvedenú v ustanovení § 420 písm. f/ CSP danú nenáležitým odôvodnením rozhodnutia, ide až v prípade najzávažnejších nedostatkov (napríklad v prípade úplnej absencie) odôvodnenia rozhodnutia. K procesnej vade tak podstatnej ale v posudzovanom prípade nedošlo. Z hľadiska dopadov postupu súdov oboch inštancií na možnosť žalovanej realizovať jej patriace procesné oprávnenia dovolací súd uzatvára, že absencia vysvetlenia záverov súdov, ku ktorým dospeli (mohli dospieť) na podklade obhliadky spornej parcely, nemala v okolnostiach daného sporu za následok nesprávnosť až takej intenzity, ktorá by opodstatňovala konštatovanie, že postup súdov bol zmätočný v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

18. Z týchto dôvodov najvyšší súd dovolanie žalovanej odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP, v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

19. Najvyšší súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 vo výroku o odmietnutí dovolania a 2 : 1 vo výroku o trovách dovolacieho konania.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.